

tíðindablaðið

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Utgevari: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Upseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Ein virkin og demokratiskur flokkur

oddagrein

NÆSTSEINASTA leyggardag skipaðu nakrar kvinnur í Javnaðarflokkinum fyrri einum fundi fyrri javnaðarkvinnur. Hóast veðrið ikki var tilvilddar vóru útvið 40 kvinnur møttar, tá fundurin varð settur. Luttakararnir vóru úr so at siga øllum valdømunum.

JAVNAÐARKVINNURNAR hava tikið stig til henda fundin — og taka úttan iva stig til fleiri fundir — tí tær halda, at politikkurin hjá Javnaðarflokkinum ber ov lítan dæm av, at kvinnur eisini eru í flokkinum. Og eisini tí at ov fáar kvinnur eru virknar í tí politiska arbeiðinum.

TÆR hava rætt í øllum hesum sjónarmiðum sínum. Kvinnan er helvtin av okkum øllum, sum búleikast á klótni, og okkum sum búleikast í Føroyum. Á so mongum økjum hava tær nógv betri skil og tak á enn mannfólkini. Loysnir á hesum økjum vilja tí ongantíð vera so fullkomnar, um bert kallmaðurin hevur verið við.

Tá kunnu javnaðarfólk bert fegnast um, at tær mongu kvinnurnar í flokk-

inum — ja, yvir 400 í tali — hava tikið seg saman og vilja gera vart við seg.

HETTA eru eisini tekin um, at Javnaðarflokkurin er ein demokratiskur flokkur, sum byggir sín politikk á tað arbeiðið, og tær hugsanir, sum frammi eru í floksfeløgnum. Er feløgini, ella bólkir í feløgnum, virkin, fáa vit eisini ein upp aftur virknari flokk. Ikki bara ein virknar flokk, men eisini ein flokk, sum slóðar fyrri nýhugsan til frama fyrri samfelagið — til frama fyrri okkum øll.

Í fleiri ár er roynt at bota um floksfelagsskapin. Stóru bati er hendur. Men langt er enn á mál. Men hetta stigið hjá konufólkunum er eitt stórt framstig.

JAVNAÐARFLOKKURIN er ikki bert teir fólkavaldu politikkarnir. Nei, flokkurin er ein fjöld av fólk. Um 1400 í tali. Kunnu tey virknu í hesi stóru mannfjöld saman við teimum fólka- valdu forma ein politikk, sum byggir á ávarp Javnaðarflokksins um FRÆLSI — JAVNAÐA og BRÓÐRALAG kann flokkurin vera við til at skapa eitt uppáttur betri og tryggari samfelag, har pláss er fyrri øllum og har tað er lívskvalitetur.

Fólkaflokkurin góður við arbeiðsloysi og noktar arbeiðsloysisstuðul

Tað er lag á máni at sita trygt og væl handan pultin í haløntum starvi á Studentaskúlanum, og síðan í flogvagn bili flyta seg oman á Føroya lögting í annað vællent starv, og so aftur niðan á Traðarveg í eini tvey trý heildagsstov, fyrri flokksflokksins vegna at fylla Dagblaðið við abreiðslum og skuldsætingum um leti móti teimum arbeiðsfólkum, ið eru send til hús vegna arbeiðsloysis, ella kunnu vænta tað. Tí sambært frásagnir frá fleiri av okkara størstu byggifeløgum er núverandi arbeiðsloysi, sum Dagblaðið sigur bert er 10%, bert ein byrjan. Byggifeløgini meta, at innan eitt ár, bert á teirra oki, okist talið á arbeiðsloysisum við fleiri hundrad.

Fólkaflokkurinn leikar í tí javnaðarflokkinum hevur sett uppskot fram á tingi um arbeiðsávising og arbeiðsloysisstuðul. Vit,

sum kenna muruna í fólkaflokkinum, undrast onki um, hvi fólkaflokkurin er móti at rætta teimum verkafólkum ein hjálpanð hond, sum vegna arbeiðsloysis eru kroyst út í sálarliga og fíggjarliga armóð. Fólkaflokkurin hevur ongantíð verið annað enn skalkaskjól hjá teimum, sum meta verkafólkid at vera ein keðiliga, hóast neyðuga, útreiðslur í roknskaparbókum sínum, og sum halda at einans teirra tjúka slanga skal sleppa í landskassan eftir peninginum hjá skattaborgarunum.

Natoandstøða og tjóðskapargabb var einaferð brúkt til kryddari, men nú er kosturin meiri herskin: krigssøsing, racisma, utspilling av ljótasta slag av einkultpersonum, heraðarferð móti fakfelagsrørsluni og øllum starvs- og tænastufólkum.

Tøkk skal javnaðar-

flokkurin hava fyrri, at hann enn einaferð í politiskum gerðum visir hvønn flokkur hann er. Lat bert fólkaflokkin kalla og birgsla. Haldið tí javnaðarmenn áfram í góðum treysti, tí enn er samanhaldið millum verkafólkid ivaleysa sterkt til at ríða fólkaflokkságangin av. Spjaldingarroyndirnar, hjá fólkaflokkinum millum lønmottakararnar, skilja vit væl, hvør skal hava ágoðan av; tí fara tær heldur ikki at eydnast. Í dag er stóðan henda, og havi arbeiði, ikki tú; men hvussu í morgin; hvør okkara stendur tá uttanfyrri; hvør okkara hevur tá tapt í tí friu kappingini um rættin at sleppa til arbeiðis.

Í 20 ár flutti og ávirkaði javnaðarflokkurin hetta samfelagið fram til eitt vælferðarsamfelag. Lat tað vera eitt aðalmál hjá flokki okkara, nú í fólk-

Kirkjurnar og triðji heimurin IV

B. Triggjar økumeniskar rørsur ella ein?

Av tí, sum fyrr hevur verið skrivað, skilst, at triggjar grundir eru til, at økumeniska rørsan tók seg upp. Heitið »økumeniska rørsan« er tó ikki eitt eintýtt fyrbrigdi.

Síðani rørsan kom í, hava verið fleiri ymsar fatanir av, hvørjar uppgávur kirkjurnar skuldu ganga saman um at loysa í felag. Hesi seinna árin er vorðið vanligt, at tala um »fyrstu, aðru og triðju økumenisku rørsuna«. Hetta upphýti visir bæði eina seguliga gongd og munir í uppfatanini av, hvørjar arbeiðsuppgávur og arbeiðshættir økumeniska rørsan eigur at fáast við.

1. Fyrsta økumeniska rørsan

Seinast í 19. og fyrst í 20. öld var økumeniska rørsan mest at kalla bert áhugaðir einstaklingar frá ymsum kirkjum og trúarbólum. Hesi einstaklingar stovnaðu slíkar rørsur sum Altjóða KFUM í 1844, Evangelisku Alliansuna í 1846, Kristiligu Studentarørsluna seinast í öldini og »Kirkjuligt heimsslag til frama fyrri millumtjóða vinskapi«, sum varð stovnað í 1914. Eisini rørsurnar »Faith and Order« (t.e. trúgv og kirkjuskipan), »Life and Work« (t.e. liv og virki) og Altjóða Missionsráðið, sum í dag eru savnaðar í Heimsráði Kirkjunnar, vóru í fyrst-

floksgjósturin yllir um geilarnar, at vit ikki geva einum sumu annað at takast við, enn tryggja fólkid arbeiðsmøguleikar; men hon eigur í hvussu so er ikki at sleppa so uttan viðari, fyrst í dugnaløysi og reka fólk í vinnuløysi, og síðan nokta teimum rættin til eitt minimum av fíggjarligari trygd.

Ketil

uni merktar av, at teirra virki var kent og stuðlað av hugaðum einstaklingum. Grundin til, at vit megi siga, at økumeniska rørsan í fyrstuni var ein rørsa av hugaðum einstaklingum, er, at tann almenna stóðan hjá kirkjunum var heldur ógrið; tey fólk, sum vóru uppi í fyrstu økumenisku rørsuni umboðuðu onga kirkju og onki trúarsamfelag, hóast summi av teimum vóru leiðarar á rættiliga høgum stigi í síni kirkju.

2. Önnur økumeniska rørsan

Tá ið heimsráð Kirkjunnar varð stovnað í 1948, er tað samstundis byrjanin á »aðru økumenisku rørsuni«. Henda rørsan er merkt av »kirkjuligging«, t.v.s. at nú eru tað kirkjur og ikki einstaklingar, ið standa aftanfyrri.

So státt fær henda rørsan ein meira almennan dæm. Nú eru arbeiðsuppgávurnar merktar av »teim almennu« kirkjunum. Gudfrøðiliga spurningarnir, sum vóru á skránni, vóru viðgjördir so frægt, sum tær almennu kirkjurnar og tær ymsu konfessionirnar (trúarjättanir) kundu semjast til. Mission var nú meiri at fata sum kirkjunnar mission, endurnýggjanin sum kirkjunnar endurnýggjan. Almennu kirkjuleiðararnir tóku roðri eftir teim hugaðum einstaklingarnar.

Heimsráð Kirkjunnar var sett saman av kirkjum — og víðtøkur tess taðfestu, at bert kirkjur kundu gerast limir har. Umboðsfólkini, sum komu á fund í ráðnum, vóru nú sendimenn hvør frá sínari kirkju. Á fundinum og ráðstevnunum galt nú um at gera semjur, so at til bar at senda út felags yvirlysingar og samtykkja skjól, sum ein meiriluti víldi ganga við til. Hetta forði við sær, at heilt nógvir trupulleikar ikki kundu loysast vegna ósemju; eftir at almennu kirkjuleiðararnir høvdu loyst teir hugaðum einstaklingarnar av við roðri, varð ferðin á »økumeniska skipinum« sett munandi niður.

3. Triðja økumeniska rørsan

Í triðju økumenisku rørsuni hava tey á mangan hátt vent sær frá hesi »kirkjuleigilggingin«. Í staðin fyrri bert at lata økumenisku samtalan ganga millum kirkjuleiðarar, sum umboða ymsar

kirkjur og e. feløg, so leggja tey dent á, at markaskjalini í dag ikki bara ganga millum kirkjurnar, men heldur igjøgnum kirkjurnar. Ut frá hesi sannføring eru nú byrjaðir nógvir felagsskapir um allan heim, hvar denturin verður lagdur á felags granskning og felags gerning.

Triðja økumeniska rørsan hevur gjørt víðurskiptini imillum kirkjuna og heimini til sína høvudsök. Otolin um arbeiðsháttin hjá aðru økumenisku rørsuni hava mong, serliga leikfólk og ungfolk, roynt at koma sær úr tí tvístøðu, sum tann alsamt víðurkenda økumeniska rørsan var komin í, og heldur roynt at savnast um at loysa tær uppgávur, sum heimurin setur í dag.

Tey hava roynt at seta upp hesi 6 eyðkenni fyrri triðju økumenisku rørsuna:

1. Hon er fyrst af remst rørsla undgómssins og leikfólksins.
2. Rómversk-katolska kirkjan tekur nógvastaðni lut í henni.
3. Ein politisering fer fram, tí alt týðningarmikið í heiminum hevur eisini politiskan týðning.
4. Hon er samfelagskritisk: tann felags granskningin (av biblíuni og trúarspurningum) skal føra til broytingar í heimsins og kirkjunnar skipan.
5. Hon er ótolin víðvirkandi víðurskiptinum í kirkjunum og heiminum.
6. Hon er imóti royndunum hjá aðru økumenisku rørsuni at finna eina semju gjeðnum gudfrøðiligar samtalar.

Men kortini ber ikki til greitt at skilja imillum aðru og triðju økumenisku rørsuna: tí í Heimsráði Kirkjunnar liva báðar saman í gróðrarríkum spenningi. Eisini summi av eyðkennum hjá fyrstu økumenisku rørsuni eru enn týðilig í Heimsráðnum.

Í Danmark hava flestøll trúarsamfeløg, kirkjur og kirkjuligir felagsskapir funnið saman í »Det økumeniska Fællesråd« — og eisini har virka onnur og triðja økumeniska rørsan væl saman: bæði sjónarmiðini eru við til at fáa skilagóðar uppgávur settar fyrri limirnar.

(Framhald.

Torben Johannesen